

Stockholm den 21 mars 2023

R-2022/2660

Till Justitiedepartementet

Ju2022/03729

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 21 december 2022 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Tillfällig användning av häkten och polisarrester.

Inledning

De föreslagna ändringarna i förordningen (2014:1108) om utformningen av häkten och polisarrester har initierats dels genom en hemställan från Polismyndigheten, dels genom en hemställan från Kriminalvården.

Polismyndighetens hemställan

Hemställan avser främst ett möjliggörande av användning av tillfälliga arrestlokaler, i samband med större arrangemang på platser utan tillgång till vanliga arrestlokaler, där myndigheten avser använda andra befintliga arrestlokaler på orten, som vanligen inte används, och mobila arrestlokaler. En annan situation kan vara större demonstrationer där behov av mobila arrestlokaler kan uppstå.

Kriminalvårdens hemställan

Hemställan avser undantag från krav på förvaringsrums utformning och utrustning vid tillfällig förvaring av intagna i häkte, exempelvis vid transport eller in- och utskrivning.

Synpunkter

När det gäller Polismyndighetens hemställan kan man konstatera att den avser förvaring av personer som bedöms ha stått för brott eller ordningsstörning vid större arrangemang. Grunderna för sådana frihetsberövanden framgår av andra författningar. Advokatsamfundet anser att frihetsberövanden i sådana fall inte får göras godtyckligt, utan att det är klart angivet vid vilka förhållanden personer kan placeras i dessa tillfälliga arrestlokaler.

Kriminalvårdens hemställan rör, som det får förstås, redan sedan tidigare frihetsberövade personer.

Av tillgänglig statistik från Kriminalvården framgår att platssituationen inom Kriminalvården för närvarande är mycket ansträngd. Platssituationen kan heller inte, mot bakgrund av förväntade lagskärpningar, antas bli bättre inom överskådlig tid.

I förslaget anges inte vilka tidsgränser som ska gälla för förvaring i lokaler som inte uppfyller de normala kraven på utrymme och utrustning. Detta medför en uppenbar risk att frihetsberövade – i tider av platsbrist på häkten och arrester – kommer att placeras i utrymmen som inte uppfyller de krav som föreligger för arrestlokaler under lång tid.

Det anges vid snart sagt samtliga andra typer av frihetsberövanden hur länge ett sådant får bestå. Detta behöver tydliggöras även när det gäller sådana ingripanden som omfattas av ändringsförslaget.

Vad gäller föreslagna förändringar i förordningen avseende de lokaler som såväl Polismyndigheten som Kriminalvården utnyttjar och fortsättningsvis avser att utnyttja, kan följande konstateras.

Den föreslagna författningsändringen (föreslagen förordningstext 5 § a) innebär i praktiken att intagna som anländer eller lämnar häkte eller polisarrest får placeras i utrymmen som både avviker från 2 § första stycket och från kraven i 3 § andra stycket första meningen i förordningen.

Förslaget undantag saknar därmed helt fastställd miniminivå avseende golvyta eller för den delen krav på att utrymmet alls ska vara möblerat på något sätt. Det framstår sammanfattningsvis som problematiskt också sett i ljuset av att någon föreslagen

tidsgräns för förvaring i sådant utrymme inte föreligger. Det kan då till exempel förutses att intagna som tillfälligtvis placeras på polisarrest eller häkte, för genomförandet av huvudförhandling, kan komma att placeras i den nu aktuella typen av utrymmen. Detta med hänvisning till avsaknaden av ordet ”stadigvarande” i den föreslagna författningstexten och det heller inte närmare definierats vad ”anlända” och ”lämna” har för betydelse. Bestämmelsen bör därför förtydligas i dessa avseenden.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander